

FINLANDS DRAMATIKER OCH
MANUSFÖRFATTARE RF
MEDLEMSenkÄT 2017

RAPPORT ÖVER RESULTATEN

Miska Repo

Helsingfors juni 2017

Miska Repo

Förord

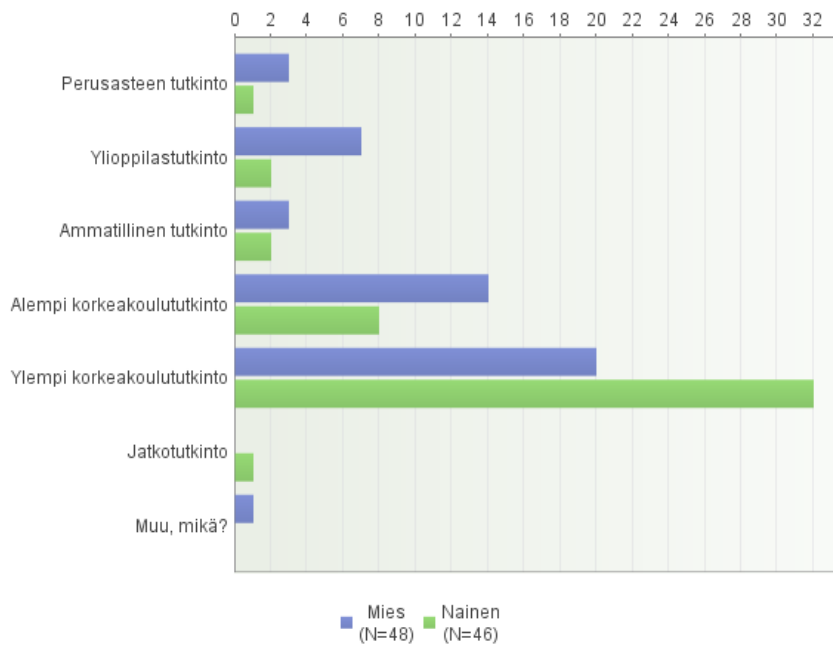
Under våren 2017 gjorde Sunklo en medlemsenkät där man samlade in information om föreningsmedlemmarnas erfarenheter om att arbeta inom teater-, teve-, film- och radiobranscherna. I denna rapport redogörs för de mest centrala resultaten från enkäten. I frågorna prioriterades särskilt ämnen i anslutning till diskriminering och inkomster. En motsvarande enkät har även gjorts eller kommer att göras av andra nordiska systerorganisationer. En stor del av frågorna i Sunklos enkät följde samma mönster som en enkät som redan gjorts i Danmark för att resultaten från olika länder skulle kunna jämföras senare. Enkäten genomfördes på webben med hjälp av enkätverktyget Webropol.

De svarande

97 medlemmar i Sunklo svarade på enkäten. Resultaten från enkäten representerar inte alla Sunklomedlemmars åsikter, och vissa frågor besvarades av så få personer att svaren inte kan anses vara särskilt informativa. Resultaten erbjuder emellertid värdefulla riktlinjer för fortsatta diskussioner. Bland svaren i enkäten framkom flera aspekter som det är tydligt att man bör fäst allt mer uppmärksamhet vid.

Av de svarande var 49 män och 48 kvinnor. Könsfördelningen är med andra ord väldigt jämn. Däremot var de män som svarat på enkäten i genomsnitt betydligt äldre än kvinnorna. Den största svarsgruppen bland kvinnorna var 31–40-åringar, medan den största gruppen av männen var ca femtio år gamla. Således kan de könsskillnader som framkommer i svaren tidvis även innehålla skillnader mellan olika åldersgrupper. De svarande är huvudsakligen personer med högskoleexamen; kvinnorna något oftare än männen, vilket framkommer i figur 1.

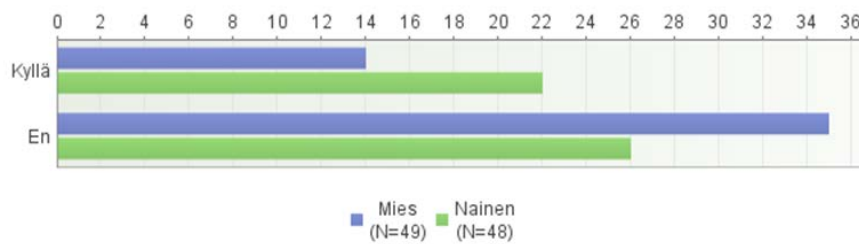
FIGUR 1. Den högsta avlagda utbildningen bland de svarande:

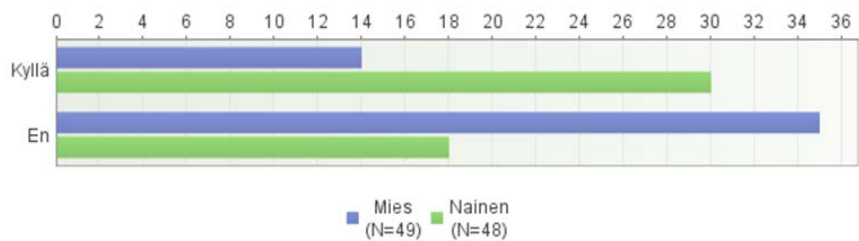
Av männen hade största delen (29 svarande) arbetat inom teaterbranschen under de senaste åren. Även kvinnorna hade mest arbetat med teater (26), men kvinnorna hade i betydligt större utsträckning även arbetat inom teve- och filmbranscherna. Endast en liten del (15) av alla svarande hade arbetat med radio. Fördelningen mellan branscherna ses i sin helhet i figur 2. I figuren framkommer inget direkt antal för hur många av de svarande som har arbetat inom fler än de branscher som nämns ovan, men i vilket fall som helst förekommer det förhållandevis mycket kombinationer mellan olika branscher i svaren, i synnerhet mellan teve och film. Kvinnorna har i allmänhet arbetat något mer inom flera branschen än vad männen har.

FIGUR 2. De svarandes arbete inom olika branscher under de senaste fem åren. Branscher där de svarande arbetade och branscher där de inte hade arbetat. I figuren förekommer överlappningar:

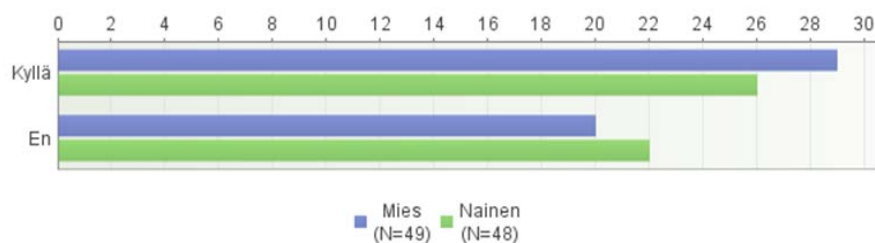
Film

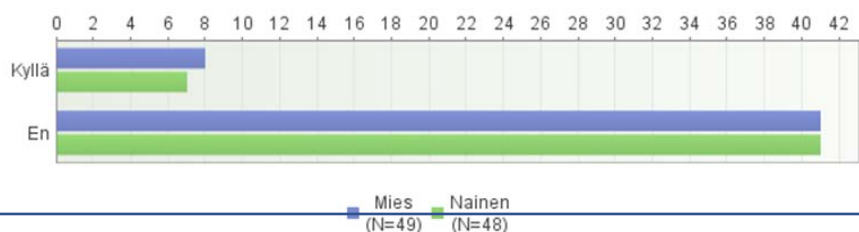
Teve

Teater

Radio

Av de 25 svarande som var 61 år och äldre hade endast två skrivit filmer under de senaste fem åren. Av dessa hade endast två arbetat som manusförfattare för teve. Två personer hade arbetat som manusförfattare för radio. Däremot hade 18 av dem arbetat inom teaterbranschen under de senaste åren. Bland den allra yngsta åldersgruppen bland de svarande, personer under 40 år, arbetade flest framför allt med teve och film. Andelen personer som arbetade med teater var i viss mån mindre.

Erfarenheter av diskriminering

De svarande ombads att kryssa för sådan diskriminering som hade baserat sig på deras kön, etniska bakgrund, hudfärg, språkfärdigheter, religion, sexuella läggning, ålder, fysiska eller psykiska avvikelser eller handikapp, politiska övertygelse eller samhällliga aktivitet eller "annat, vad?". Dessa erfarenheter av diskriminering kartlades i synnerhet i förhållande till både produktionsbeslut, stödbeslut och arvodesnivåer. Samma frågor ställdes separat i avsnitten för teater, film och teve.

Ingen av de svarande meddelade att de hade upplevt diskriminering som baserar sig på religion inom de branscher som undersöktes. Diskriminering som baserar sig på personens språkfärdigheter, etniska bakgrund, hudfärg, sexuella läggning, fysiska eller psykiska avvikelser eller handikapp eller politiska övertygelse eller samhällliga aktivitet nämndes endast några enstaka gånger. Vår enkät lämpade sig emellertid inte helt för att mäta hur allmän diskriminering som baserar sig på sådana här faktorer är eftersom vi inte vet hur allmänna alla dessa faktorer är bland hela svarsgruppen. Om det endast finns några representanter för en befolkningsgrupp bland de svarande kan även enstaka rapporterade upplevelser av diskriminering få en relativt stor betydelse för den fråga som undersöks. Ålder och kön är de egenskaper som vi känner bäst till bland alla svarande. Av dessa visade sig ålder vara en central faktor i svaren när det gäller diskriminering.

Andelen diskrimineringsupplevelser som baserar sig på ålder förblev ganska liten, men ålder var ändå den mest allmänna enskilda egenskapen i anslutning till diskriminering efter kön. De svarande som tillhörde de äldsta åldersgrupperna hade främst arbetat med teater under de senaste åren och nämnde endast enstaka fall av diskriminering på grund av ålder inom teaterbranschen. Endast några personer bland de äldre svarande hade arbetat inom andra branscher och därför var det omöjligt att få en meningsfull bild. Det förblev oklart varför så många färre svarande bland de äldre åldersgrupperna hade arbetat med teve och film än med teater. Hade äldre författare svårare att få arbetsmöjligheter eller stöd inom film- och tevebranscherna än inom teater? I vår enkät kunde frågeavsnitten för de olika branscherna öppnas endast av de svarande som uppgav att de arbetat inom branscherna i fråga under de

senaste åren. Om en person velat få arbete inom en viss bransch under de senaste åren utan att lyckas kunde hen inte få en direkt möjlighet att fundera på orsakerna till detta i vår enkät.

Representanter för de yngsta åldersgrupperna uppgav även att de hade en del upplevelser av åldersdiskriminering. Tydligast framkom detta i att bland de svarande som arbetat inom teaterbranschen och som var högst 40 år gamla eller yngre uppgav nästan en tredjedel att de hade upplevt åldersdiskriminering i anslutning till lönenivåerna inom teaterbranschen. Även brist på erfarenhet uppgavs som en orsak till diskrimineringen i flera öppna svar i olika delar av enkäten.

I enkäten uppgavs kön som den mest centrala orsaken till diskriminering. Framför allt kvinnor uppgav att de upplevt diskriminering och de erfarenheter av diskriminering som nämndes i enkäten anslöt oftast till kön. Det tydligaste exemplet på diskriminering i anslutning till kön framkom inom filmbranschen. Av de kvinnliga författare som arbetat med film uppgav 50 % att de upplevt diskriminering när det gäller att få arbete/produktionsbeslut, och 36 % uppgav även att de upplevt könsdiskriminering i anslutning till lönenivåerna. Dessutom uppgav 27 % av kvinnorna att de hade upplevt "annan" könsdiskriminering inom filmbranschen utöver de erbjudna alternativen. Kvinnorna beskrev upplevelser av att till exempel bli kallad för "flicka lilla" under hela sin långa karriär och om nedlåtande bemötande. Diskrimineringen ansågs å andra sidan vara till största delen dold och många ansåg att det var svårt att fastställa när det faktiskt var frågan om diskriminering.

– – En fråga i sig som tangerar diskriminering är det sätt på vilket portvakterna till branschen har som vana att söka efter historier där en vit cisperson från medelklassen kan identifiera sig. Och undvika personer som inte vill berätta samma berättelser som intuitivt känns viktiga (som roar tittarna). (Man, 31–40 år)

Då vi frågade de svarande om de normalt bjuds med till förhandlingar om den film vars manus de har skrivit svarade hälften av kvinnorna att de inte bjuds med. Av männen svarade en dryg tredjedel nekande på samma fråga.

Kulturpolitiska forskningscentret Cupore har nyligen publicerat utredningen *Sukupuolten tasa-arvo elokuvatuotannossa*. (sv. Jämställdhet mellan könen inom filmproduktion. Fördelning av offentliga tillgångar.), som gjorts av Tarja Savolainen. Enligt utredningen riktades endast en fjärdedel av den offentliga finansieringen av filmproduktion till filmer som

regisserats av kvinnor och till kvinnliga filmkonstnärer under åren 2011–2015. Utredningen stöder uppfattningen om att kvinnornas upplevelser av ojämlikhet är motiverade.

Bland diskrimineringsupplevelserna inom filmbranschen framkom även en del upplevelser av allmän diskriminering av manusförfattare i förhållande till andra yrkesgrupper i branschen. I några kommentarer nämndes även att försvar av de egna rättigheterna och bristen på erfarenhet ibland utgör faktorer som orsakar diskriminering inom branschen. Av alla manusförfattare och dramatiker inom olika branschen som svarat på enkäten uppgav nästan en fjärdedel, 23 %, att deras upphovsrätt som dramatiker eller manusförfattare hade kränkts under de senaste fem åren.

För tevebranschen var siffrorna för upplevd diskriminering lägre än för filmbranschen. Av de kvinnor som arbetat med teve uppgav 23 % att de upplevt diskriminering när det gäller att få arbete/produktionsbeslut, och 13 % uppgav att de upplevt könsdiskriminering i anslutning till lönenivåerna. I enkäten nämndes även enstaka fall av åldersdiskriminering, av att frilansare lämnats utanför inom tevebranschen samt av att personer upplevt diskriminering på grund av etnicitet eller hudfärg. Diskriminering på grund av kön var emellertid avsevärt mera allmän än andra typer av diskriminering. De skriftliga kommentarerna på frågorna i film- och teveavsnitten i enkäten liknade varandra väldigt mycket. Kvinnor berättade bland annat att de fått förslag om att ändra huvudpersonen i sitt manus till en man. På motsvarande sätt framkom olika erfarenheter av allmän nedvärdering av kvinnor.

Framkommer i annat bemötande, det allmänna beteendet, mina önskemål tas inte på allvar, andra meriteras för mina idéer eller arbete, jag stängs tydligt utanför i frågor som berör min arbetsbild och beslut fattas utan att jag får veta om det osv. Inte avsiktligt eller av elakhet, men det sker hela tiden, liksom obemärkt.
(Kvinna, 41–50 år)

– – En man får öva sig, han får misslyckas och försöka på nytt. En man anställs till exempel som huvudmanusförfattare inom tevebranschen trots att han nästan helt saknar erfarenhet, medan en kvinna måste ha en imponerande meritförteckning innan hon lyckas ta sig till en "chefsposition". (Kvinna, 31–40 år)

Av de kvinnor som arbetat inom teaterbranschen uppgav 23 % att de upplevt diskriminering när det gäller att få arbete/produktionsbeslut, och 19 % uppgav att de upplevt könsdiskriminering i anslutning till lönenivåerna. När det gäller teaterbranschen nämndes i några fall även bland annat åldersdiskriminering, diskriminering som baserar sig på sexuell

läggning eller diskriminering för att personen inte var en del av nätverken inom teaterbranschen. Att arbeta utanför de rätta nätverken samt bristen på kontakter visade sig vara en utmaning för en del svarande.

Teaterbranschen är en värld med VÄLDIGT omfattande nätverk. Människorna arbetar med sina vänner och beställer texter av sina bekanta. (Kvinna, 61–70 år)

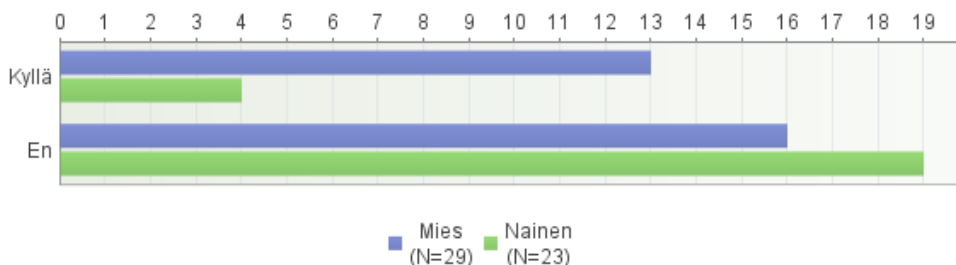
Samarbetet har fungerat väl, även om jag är en typ av outsider som författare då man jämför med stammisarna inom teatern. Ofta glömmar man bort att tala om de grundläggande praxis för en gästande författare, och själv förstår man nödvändigtvis inte när man ska fråga om när olika saker sker inom teaterproduktionen. Marknadsföringen känns ofta ganska svår. Trots att man påminner om saker så blir det fel (t.ex. namn eller krediter) och man kommer inte ihåg att berätta om marknadsföringstillfällen (där närvaro önskas) i tid. (Kvinna, 31–40 år)

Några manliga svarande upplevde även att deras manliga perspektiv numera anses vara föråldrade.

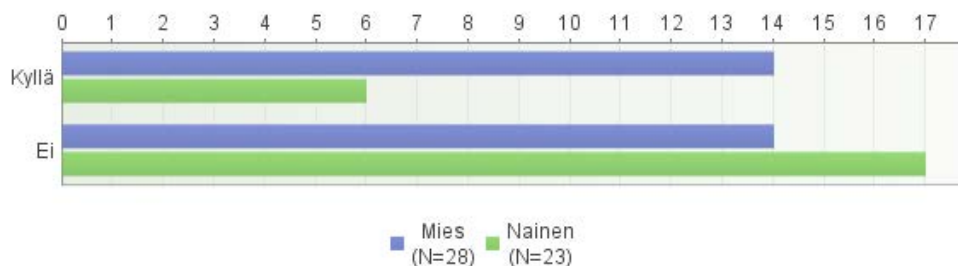
Jag känner inte till fakta, men ibland känns det som att kvinnor får stipendier lättare än män. Det skulle vara intressant att läsa någon utredning om detta. Verk av medelålders heteromän upplevs kategoriskt som ointressanta och konservativa, oberoende vad man gör. (Man, 41–50 år)

I figur 3 och figur 4 kan man se att manliga svarande suttit i teaterns administrativa organ betydligt oftare än kvinnorna och att de också oftare blivit ombudda att delta eller föreslagna till uppdraget. Konstellationen verkar vara starkt mansdominerad även då könen jämförs sinsemellan inom olika åldersgrupper.

FIGUR 3. "Sitter du eller har du suttit i administrativa organ på en teater?"

FIGUR 4. “Har du blivit ombedd eller föreslagen att vara med i administrativa organ på en teater?”

Av de svarande hade 8 män och 7 kvinnor arbetat på radio. Huvudsakligen var det frågan om att skriva radioteater för rundradion. De svarandes upplevelser från branschen var i allmänhet ganska positiva.

Bra, bra samarbete i utvecklandet, hjälp av dramaturg, närvaro och möjlighet att påverka i inspelningar och i efterarbetet. (Man, 51–60 år)

Det förekom emellertid även en del negativa åsikter.

Man måste vänta, det är svårt att komma med i produktionen. Oberäknelighet från beställarens sida. (Kvinna, 31–40 år)

Att skriva för film och teve

De svarandes erfarenheter av att arbeta tillsammans med filmregissörer under de senaste åren var främst positiva även om det förekom en del kritiska kommentarer. Som vitsord på skalan 1–5 (1 sämst, 5 bäst) fick filmregissörerna 3,6, vilket är avsevärt bättre än de vitsord som gavs åt produktionsbolagen och producenterna. Däremot är vitsordet svagare än vitsordet för samarbetet med teatrarna. Det allmänna intrycket blev att det alltid varierar från fall till fall hur ett samarbete fungerar med en ny person.

Jag skulle uppmuntra alla manusförfattare att hitta några arbetspar bland regissörerna, i synnerhet inom filmbranschen. Det är trevligt att göra samma film ända från början, och det underlättar då man kan gå till finansieringsförhandlingarna tillsammans med sitt arbetspar. (Kvinna, 31–40 år)

Bland de som svarat på enkäten omfattade upplevelserna om producenterna och produktionsbolagen betydligt mer missnöje än erfarenheterna om regissörerna.

Manusförfattarna allmänna ställning inom film- och tevebranscherna ansågs vara ganska svag av många svarande, och en avsevärd del av kritiken riktades till produktionsbolagen och producenterna. Vitsordet på skalan 1–5 var 3,1 till producenterna. Vitsordet till produktionsbolagen var 2,8. Vitsorden från kvinnorna och männen avvek inte från varandra i någon större utsträckning. I åtskilliga kommentarer framkom det att de svarande anser att frågor om till exempel upprättande av avtal, löner och tidtabeller inte alls sköts tillräckligt bra av produktionsbolagen.

Jag har bara skrivit en film och där var bemötandet huvudsakligen uselt eftersom jag inte gav efter på mina rättigheter. – – (Kvinna, 31–40 år)

Det finns många slags producenter. En del har utbildning och kompetens – en del saknar båda. Osäkerhet och brist på begåvning gör ofta processerna svåra. Dessutom gör bristen på ledningsfärdigheter och den fullständiga oförståelsen för manusförfattarens arbete det svårt att sköta ärenden. Avtalsförhandlingarna är nästan alltid mardrömslika eftersom det inte verkar finnas något som skulle förbinda producenterna. (Man, 41–50 år)

Problemen har kommit fram vid upprättandet av avtal eller i fråga om tidtabeller. Inom branschen råder fortfarande en förvirrande avtalspraxis, och en oerfaren producent har nödvändigtvis ingen uppfattning om vad en manusförfattare gör/behöver. Problemet med stora produktionsbolag kan vara att det egna projektet inte får tillräckligt med uppmärksamhet från den jäktade producenten; saker och ting framskrider för långsamt och då projektet främjas borde det vara klart på alltför kort varsel. (Kvinna, 51–60 år)

– – Producenten gick inte med på att ingå ett arbetsavtal innan arbetet var gjort, och ja, efter det var det lätt att fastställa reprisersättning och allt annat. Och jag skulle kunna berätta om fler fall. Vanligtvis går det till på följande sätt: Efter över 20 års erfarenhet som skribent har jag inga goda erfarenheter av produktionsbolag. Det finns några fall som var ok. – – (Man, 41–50 år)

Kvinnliga svarande berättade i fler fall än män att de skrev sina manus både till teve och filmer som beställningsarbeten. Männen hade oftare än kvinnorna skrivit om sina ursprungliga teman. Kvinnorna uppgav oftare än männen att de även var den enda manusförfattaren för sin film. Manus till filmer hade i allmänhet skrivits ganska långt på egen hand, men manus till teve skrevs framför allt av flera författare. Framför allt kvinnorna hade ofta arbetat tillsammans med flera författare då de skrev manus för teve. Då de svarande skrivit manus som samarbete hade de arbetat varierande med representanter för båda könen.

Av de svarande inom filmbranschen ansåg cirka hälften att den synlighet som manusförfattarna får i informationen och marknadsföringen och i själva filmerna är otillräcklig.

När det gäller information får man hela tiden kämpa för att manusförfattaren överhuvudtaget ska nämnas. Trots att filmen har sysselsatt författaren länge och regissören fastställs en vecka före pressinfon så ges alla krediter genast till regissören. Jag kämpade för att få komma med på pressinfon, men om man inte själv är alert hela tiden så kommer ingen ihåg att det finns någon som faktiskt skrivit produktionen. (Kvinna, 41–50 år)

Teater och dramaförfattande

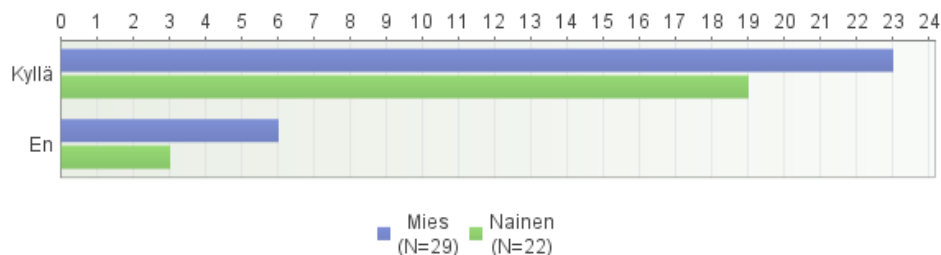
Största delen av dramatiker ansåg att samarbetet med teatern fungerade väl. Som vitsord på skalan 1–5 fick teatern 3,7 och teaterregissörerna 3,8. Nästan hälften av dramatiker ansåg emellertid att teatern och regissörerna inte vet vad man får och inte får göra åt pjästexterna. På flera punkter i enkäten var man även missnöjda med att det finns så få dramaturger på teatern.

Man måste öka uppskattningen för dramaturgerna, teatern borde anställa konstnärliga rådgivare för att ge perspektiv. Konstnärlig konsultation, innehåll och dialog borde värderas högre. Pengar och marknadsföring är visserligen viktiga, men jag har sett så onödigt verksamhet på institutionsteaterns marknadsföringsavdelningar att åtminstone en person på alla av dem kunde och borde bytas ut mot en dramaturg. I det kultur- och konstkritiska Finland koncentrerar man sig på tittarsiffror och framgång men inte just på innehållen. Fler dramaturger. (Man, 41–50 år)

Då arbetet godkändes så var allt bra. Det svåraste var att få en verklig kontakt till dem som fattar besluten om beställningarna. (Man, 51–60 år)

Största delen av de dramatiker som svarat på enkäten berättade att de deltar i repetitionerna till sina pjäser. Detta syns i figur 5. En del av de svarande berättade att de ibland upplevde sin ställning som dramatiker som i viss mån utomstående, vilket hade att göra med att en stor del av, eller allt, pjäsförfattande ofta är gjort redan innan många andra av de som arbetar med teaterföreställningen ens har påbörjat sin andel.

FIGUR 5. “Deltar du i repetitionerna till dina egna pjäser?”

I vissa fall skulle jag vilja bli hörd i större utsträckning: produktionsmötena ordnas ofta utan författaren, vilket ibland är lite konstigt. Det känns svårt att man måste bära produktionen på sina axlar länge (när det gäller beställningsarbeten), men då produktionen drar igång har författarens närvaro ingen betydelse. (Kvinna, 31–40 år)

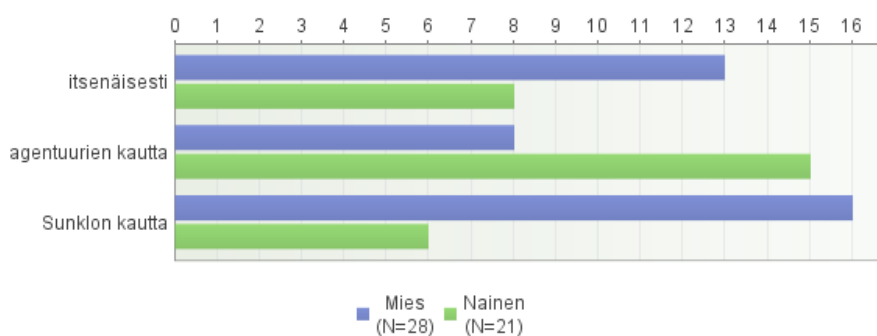
Av de svarande som arbetat på en teater hade hälften fått sina pjäser visade utomlands. Erfarenheterna av dessa hade varit positiva och vidgat deras vyer.

Många slags erfarenheter, grundupplevelsen var emellertid väldigt positiv: utvecklar det egna tänkandet och man lär sig mycket då man ser sin text på ett främmande språk i en annan kultur. (Kvinna, 51–60 år)

Avtalsarrangemang, inkomster och nöjdhet

Figur 6 beskriver på vilket sätt de svarande som verkat inom teaterbranschen har ingått sina avtal. Kvinnorna har oftare utnyttjat agenturer. Männerna har i sin tur oftare handlat på egen hand eller via Sunklo.

FIGUR 6. Upprättande av avtal bland de svarande inom teaterbranschen. I figuren förekommer överlappningar:

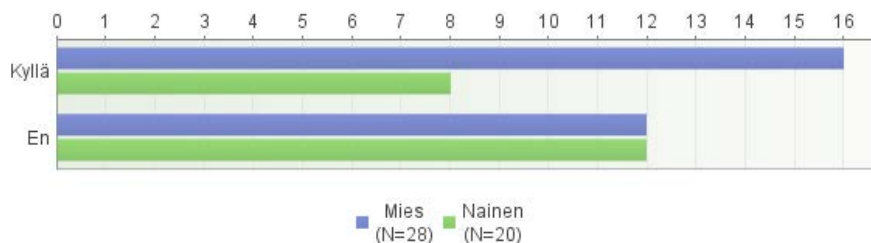
Bland erfarenheterna framkom en lindrig kritik mot agenturernas passivitet. De upplevdes inte marknadsföra pjäserna särskilt aktivt.

Agenturerna har endast en gång förhandlat fram bättre arvoden åt mig än vad teatern automatiskt betalar. Jag tycker att det är konstigt – jag vill stöda agenturernas verksamhet eftersom de upprätthåller synligheten för dramalitteraturen och försöker sälja utomlands. Det jag tycker är konstigt är att arvodet för de ursprungliga föreställningarna minskar då jag överlåter pjäsen till en agentur, trots att de flesta avtalen i Finland – åtminstone alla mina – uppstår genom att teatern ber mig om en text eller genom att jag själv erbjuder en text. Med andra ord gör agenturen egentligen ingenting för min ursprungliga föreställning. Jag betalar gärna för fortsatt representation av pjäserna. (Kvinna, 51–60 år)

Materialet ligger på en hylla. De har inte tillräckligt med tid eller resurser. (Man, 51–60 år)

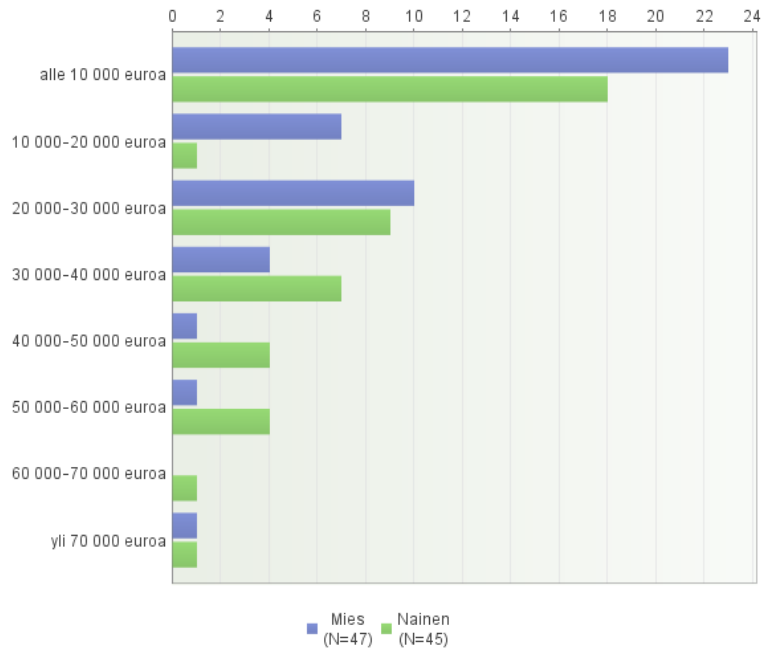
I figur 7 ser man att männen oftare än kvinnor upplevde att de själva kunde fastställa sitt arvode.

FIGUR 7. “Har du kunnat fastställa dina arvoden själv då du ingått avtal?”

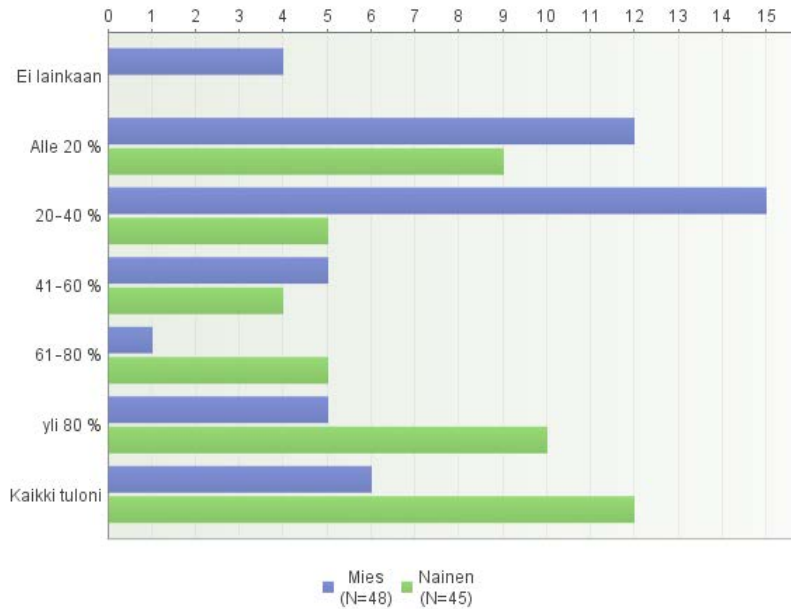
Av de som svarat på frågorna om inkomsterna i enkäten uppgav 45 % att de hade en årsinkomst på under 10 000 euro. Detta framkommer i figur 8.

FIGUR 8. Årsinkomsterna för en dramatikers/manusförfattares arbete före skatt:

Av de svarande uppgav 87 % att de "ofta" eller "tidvis" utförde arbete i anslutning till sitt yrke utan att vara säkra på arvodet. Av de svarande uppgav 85 % att det förekom perioder då de inte får några inkomster för sitt arbete. Inkomsterna under dessa perioder fick de från olika källor, till exempel från inbesparingar eller genom hjälp från familjen. I figur 9 ser man att en avsevärd del av de svarande uppgav att de tjänar 20–40 % av alla sina inkomster genom dramatikers eller manusförfattarens arbete och att en annan stor grupp bland de svarande var de som uppgav att de förtjänar över 80 % av alla sina inkomster genom dramatikers eller manusförfattarens arbete.

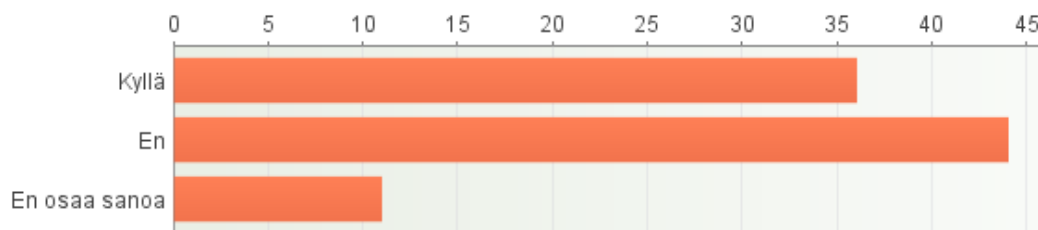
FIGUR 9. "Hur stor del av alla dina inkomster ansluter till arbetet som dramatiker/manusförfattare?"

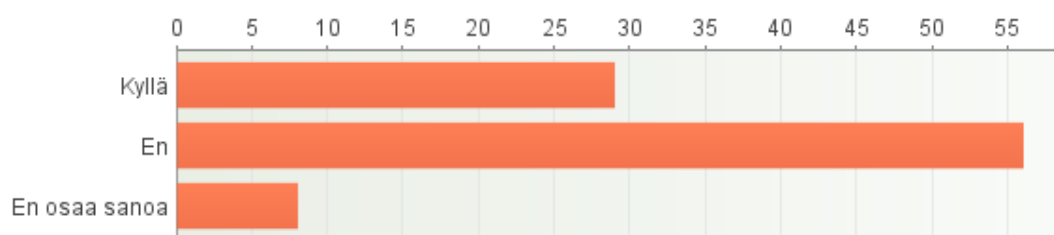
Arvodena är usla jämfört med den övriga teaterbranschen. Andra, förutom dramatikerna, omfattas även av inkomstrelaterat socialskydd. Det är svårt att leva utan pengar från statsandelssystemet. Situationen är hemsk och utan stöd från familjen och släkten är det överhuvudtaget omöjligt att utöva dramatikeryrket. Kommersiella kompromisser är en självklarhet för många. (Kvinna, 31–40 år)

Faktorer som har att göra med socialskydd väckte stor oro bland de svarande. Följande figurer berättar om de svarandes förhållande till samhällets stödsystem.

FIGUR 10. "Omfattas du av arbetslöshetsskydd?"

FIGUR 11. "Omfattas du av inkomstrelaterat arbetslöshetsskydd?"

Kvinnor uppgav betydligt oftare än männen att de upplevt strukturella utmaningar under sina perioder av arbetslöshet. Osäkerheten med arbete och socialt skydd väckte mycket oro bland

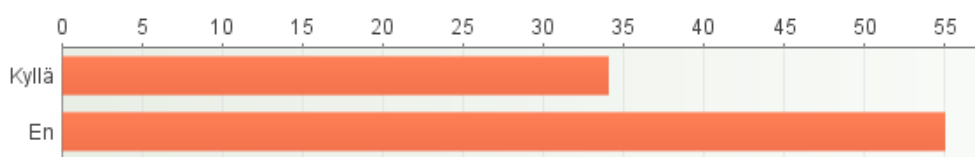
de svarande. De svarande hade många olika negativa upplevelser i anslutning till otydlig byråkrati och till exempel av att man tolkats som en företagare.

En frilansare vet ofta mer än Fpa-/TE-folket. Det finns inte mycket uppgifter om frilansares rättigheter och ersättningar osv. (Man, 41–50 år)

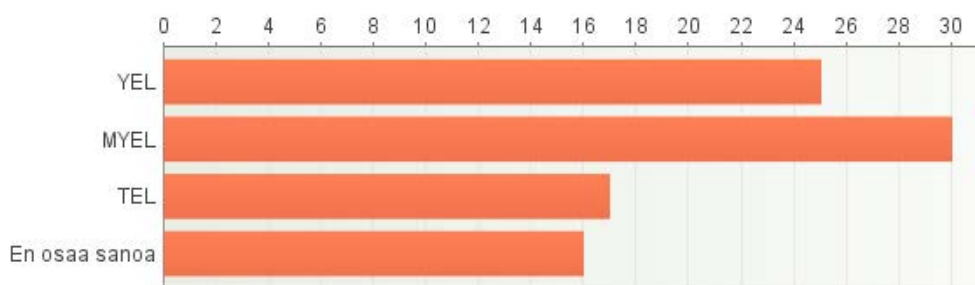
Arbetslöshetsersättningens grunddagpenning. För författarna är just denna brist på en kassa ett stort problem, vid sidan av att upphovsrätten inte ger något. (Kvinna, 31–40 år)

Jag är rädd för att bli klassad som företagare eftersom jag även är författare och att mitt inkomstrelaterade skydd/arbetslöshetsskydd därför ska dras in. (Kvinna, 41–50 år)

FIGUR 12. "Är du kund i någon arbetslöshetskassa?"

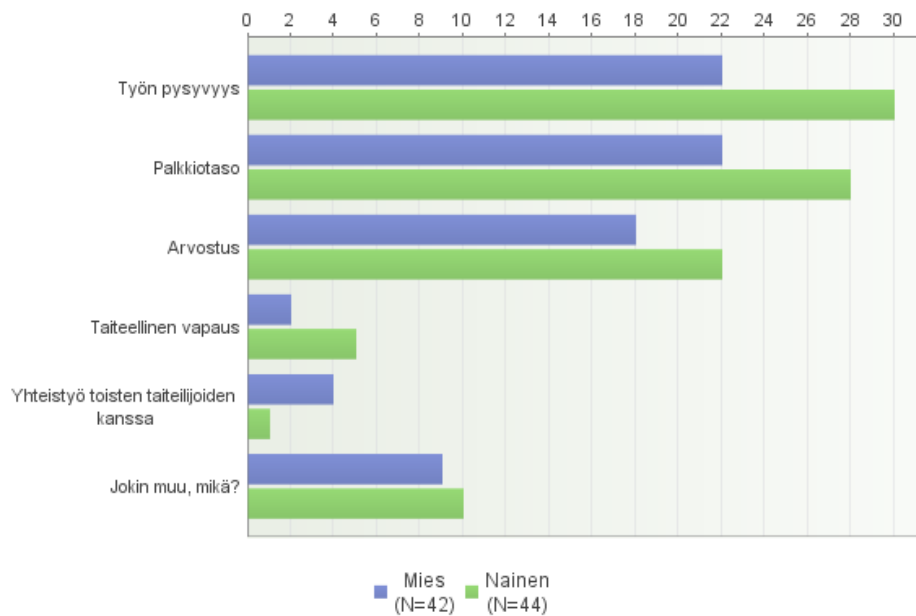

FIGUR 13. "Är du med i något pensionssystem?" I figuren förekommer överlappningar:

Det oregelbundna arbetet, bristen på beständighet och brister i arbetets arvoden och uppskattning var de frågor som väckte mest missnöjdhet bland de dramatiker och manusförfattare som svarat på enkäten. Detta framkommer i figur 14. Osäkerheten och otryggheten kom fram i flera frågor i olika delar av enkäten. De svarande arbetade mycket utan att vara säkra på ersättningen och inkomsterna var oregelbundna. Det faktum att det är svårt att förutse arvodena upplevdes som stressande och för många svarande var det bekant att vara tvungen att kämpa för sitt socialskydd.

FIGUR 14. Frågor som väckte mest missnöjdhet bland de svarande. I figuren förekommer överlappningar:

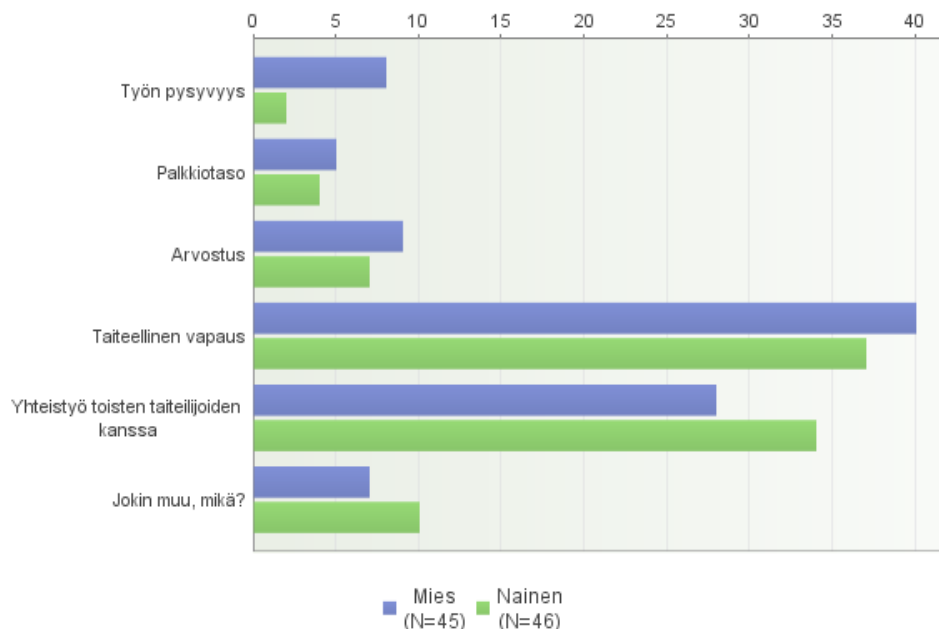

Nöjdast var de svarande däremot med den upplevda konstnärliga friheten och samarbetet med andra konstnärer. Kreativiteten och möjligheten att bestämma över sin egen arbetstid nämndes som viktiga. Skrivandet upplevdes som ett kall.

Arbetet tillfredsställer ett inre behov på ett sätt som inget annat gör. (Kvinna, 51–60 år)

Att man får skriva som sitt yrke. (Kvinna, 41–50 år)

FIGUR 15. Frågor som de svarande var mest nöjda med i sitt arbete. I figuren förekommer överlappningar:

Framtidsutsikter

Då de svarande tillfrågades om framtida utmaningar och tankar om utveckling uppgav de i sina svar att det är viktigt att utveckla pjäslitteraturen och att främja dramatikerens och manusförfattarnas ställning. De svarande såg utmaningar från flera olika riktningar. Den vanligaste utmaningen som nämndes var tryggheten av en ordentlig arvodesnivå för författarna. I en värld under förändring ansågs även satsningar på nya texter, nya former och ny publik vara viktiga. De svarande önskade även mer synlighet för författarna för att förståelsen för en välgjord text och på så sätt för arbetet i sig skulle växa. I svaren betonades även betydelsen av dramaläskunnighet, och i fråga om manusförfattare nämndes till exempel Danmarks modell där betydelsen av ett manuskript anses vara viktig och där man satsar på kvalitet. Bland författarna väckte även det nya statsandelssystemet hopp och rädsla för en ny slags framtid som fortfarande är okänd. Allmänt sett kan man säga att de svarande efterlyste mer finansiering och olika slags nya försök för att främja skrivandets ställning.

Tillgången till pjäser och att de blir lästa är centrala frågor när det gäller att förbättra författarens ställning. Pjäserna borde göras tillgängliga för alla utan kostnad (looking at you, naytelmat.fi) och diskussionen om pjäser borde främjas på alla tänkbara sätt (framför allt som lästa). T.ex. diskussionsträffar, Läscentrum osv. (Kvinna, 31–40 år)

Slutord

Enligt denna enkätundersökning verkar de finländska dramatiker och manusförfattarnas liv innehålla mycket osäkerhet och otrygghet när det gäller inkomsternas kontinuitet. Samtidigt väcker de åtskilliga dåliga upplevelser om de finländska produktionsbolagen som påpekats i enkäten oro. Det borde inte vara ett problem att hålla fast vid sina egna rättigheter inom någon bransch. Det skulle med andra ord finnas skäl att utveckla allt bättre praxis. Utifrån resultaten i medlemsenkäten verkar tyvärr även jämställdheten mellan könen vara mycket sämre än den borde vara 2017. Det är oerhört viktigt att samla mer information om könsdiskriminering och andra former av diskriminering och frågor i anslutning till jämlikhet och att vara så högljudd som möjligt om dessa. Jämlikhet är inte något som man kan ge efter på.